Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Passionale sanctorum - Cod. Aug. perg. 32

[S.l.], [9. Jahrh.]

Vita sancti Donati episcopi mense augusto die VII. eius natale

urn:nbn:de:bsz:31-65346

illoſ dicenſ; Innomine dñi noſtri ihū xpī erigite uoſ
inſtatu ueſtro, Qui mox ut audierunt erexerunt
& ſteterunt inpedibus ſuiſ et coeperunt loqui; & cum
haec uidiſſet populus & miraretur preſeſ dixit;
Uideſ quia non adimplebat artē maleficii ſui niſi coſma
nibus ppol poſſet, & ait preſeſ iuuenib; quid faciendo
haec mulier. demente ſuoſ fecit et reſolutoſ; Iuue
neſ dixerunt; Domine preſeſ. noſ ſecundum praecep
tum ſublimitatis tuae. mox ut adillam accederemus.
Ingreſſus eſt quidam iuuenis decoruſ nimiae magni
tudinis ualde. et totus ſplendebat ſicut ſol. et ſtetit
Inter noſ et puellam hanc. et praeclaritate illius
tremor et caligo. et defectio noſ comprehendit. et ex
inde iam non habuimus ſenſum uſque modo; Cog
noſce autem domine preſeſ quia haec puella aut
malefica eſt. aut uere dſ eiuſ magnuſ eſt; Preſeſ
adpuellam dixit; dic mihi ſeraphia. genus malefici
orum. quibus artibus haec facis. et mox te dimit
tam; ſeraphia reſpondit. ego maleficia odi. ſed om
neſ qui xpiani ſunt. xpm nominantes maleficia
adnihilum redigent. et non ualebunt nocere eis;
Preſeſ dixit. ecce iam nunc uideam ſi ualebit
ars tua. et ſi non ſacrificaueris. caput tuum fa
ciam incidi; Seraphia reſpondit. fac quod uiſ.
non ſacrifico demoniis. nec facio uoluntatem patris
tui ſatanae. quia xpiana ſum; Et iuſſit ei preſeſ
apponi. duas lampades ardentes; et cum applica
tae fuiſſent lampades. mox extinctae ſunt. et qui
lampades tenebant ceciderunt retrorſum;
Scā autem ſeraphia. eleuans oculos ſuos adcaelum.
dicebat; Dne ihū xpē. erubeſcant et contur
bentur in mi omnes inimici mei; Auertantur
retrorſum et confundantur. ualde uelociter.
Preſeſ dixit; ſacrifica diis ne moriaris. Seraphia
reſpondit; ideo autem non ſacrifico demoniis
ueſtris. ne moriar morte ueſtra; Preſeſ di
xit; Biothanata et malefica. audi imperi
ale preceptum. et ſacrifica diis inmortalib.
et libera te de cruciatibus et morte;

ſeraphia reſpondit; biothanati et malefici uoſ
eſtis. qui negatis dm̄ uiuum et uerum. et demo
nia adorando cum ipſis pariter eſtis mortui;
Deo autem inmortali. ego me ipſam offero ſacrifi
cium ſi me dignatur ſuſcipere. licet peccatricē.
tamen xpianam; Preſeſ autem iuſſit eam fuſtib.
cedi; et cum cederetur. ſubito terrae motus
factus eſt magnus. et quaſi aſtula de fuſtibus
unde cedebatur ſcāe dī uirgo. dexterum attigit
oculum preſidis. quem oculum poſt triduum ami
ſit; Tunc repletus furore preſeſ. dedit ſcāe dī pu
ellae capitalem ſententiam dicens; quia ſeraphia
non ſolum imperialia praecepta contemtricem.
uerum etiam tantis deprehenſam maleficiis gla
dio iuſſi percuti; et inciſum eſt caput ſcāe uirgi
nis xpi ſeraphie. tranſlatum fuſtinum iuxta
aream uindiciani diciſ ducum; Paſſa eſt autem
ſcā ſeraphia quarto kl auguſtas; Regnante
dnō noſtro ihū xpō qui uiuit et regnat cum dō
patre. In unitate ſpſ ſci. per inmortalia ſaecu
la ſaeculorum. amen.

EXPŁ PASSIO SCAE SERAPHIAE UIRG

VIIII INCIPIT UITA SCI DONATI EPI

MIÑ AUG DIE VII EIUS NATALI

Erat quidam puer in ciuitate romana. nomine
donatus clericus. In titulo paſtoris nutritus a pi
menio prbo. In titulo ſupradicto. eruditus omni
mundana ſapientia. cum iuliano imperatore et
diuina doctrina manſuetus et humilis lector;
Iulianus autem ſub diaconus. eodem tempore quo
iulianus ſumpſit imperium. et multos xpianos
cruciauit. etiam et pimenio prbō precepit. In
urbe roma non diuulgaretur; Tunc tenuit pa
trem et matrem donati. iuſſit eos gladio occidi;
donatus uero lector fugam petens. uenit in
oppidum aritium. et ſuſcepit eum quidam hela
rianus monachus cum gaudio. et coepit cum eo
habitare omnibus diebus. ſeruiens fideliter
hilariano monacho. et dō omnipotenti occulte;

inipſo ſeruitio omnibus placebat dieb. acnoctib;
ſeruienſ dño ihu xpo ſine querela. orationib; &ie
iuniuſ. cantanſ & exultanſ. inpſalmiſ laetabatur;
Hoc cu uideret eum facientē hilarianuſ mirabat' &
rogabat eum ut nihil deopere operariu faceret. ni
ſi tantum indoctrina eiuſ requieſceret. qđ dona
tuſ apimenio prbo didicerat. Tunc hilarianuſ coepit
eum coartare. ut non ieiuniiſ affligeretur. ſed tan
tum ei omia interpretationib. intimaret; Sed do
natuſ nullo modo conſenſit dictiſ eiuſ. ſed ieiuniiſ
& orationib. multo magiſ gloriabat'. Erat aut ine
ade ciuitate quaedam mulier ceca. nomine ſyrin
na ab anniſ octo. que facultatibuſ ſuiſ exemptiſ. nul
lo medico potuit curari. quae ex marito ſuo uni
cum filium ſuum & ipſum paganum habebat.
Eodem tempore multi aegrotanteſ ueniebant ad
hilarianum & donatum. & cibum accipienteſ.
eorū orationib. ſalui redibant ad ppriam domū
ſuam. Hoc audienſ ſyranna. uenit ad eoſ cum filio
ſuo nomine hytulio. ad cellulam hilariani. Qua
uidenſ hilarianuſ dixit ad donatum; Haec mulier.
in ueritate. mente & anima & corpore caeca eſt;
Dixit donatuſ ad hilarianū; Accipiat cibum & per
gat. Tunc ponenſ menſa. uocauerunt eam ut come
deret; Illa uero clamare coepit. Non manducabo
panem. niſi me illuminaueriſ. Donatuſ dixit con
fidenter ad hilarianum. Oremuſ ad dnm nrm ihm
xpm. Hilarianuſ reſpondenſ dix; Fili. non intel
lexiſti uerba mea. quia dixi tibi ex omnibuſ ec
ca eſt. Donatuſ dixit. Declara mihi caecitatem eiuſ.
Hilarianuſ reſpondit. Quia idola uana & ſurda.
uſq. nunc adorat. Donatuſ dixit ad eam cum la
crimiſ. O diabole. quid temptare deſideraſ ſeruoſ
ſeruorū xpi; Cadenſ itaq. in terram ſyranna.
cū lacrimiſ clamabat dicenſ. Illuminate me
ancillulam ueſtram. quia nuda ſum facta a me
dicíſ; Reſpondit donatuſ lector dicenſ. Et quomodo
poteriſ illuminari. que oleū n habeſ. Reſpondit ſy
ranna. Habeo uel quatuor doliola plena oleo.

Donatuſ dix ad eā. Oleū. hoc e fideſ n pinguedo arborum.
Reſpondit ſyranna dicenſ; Et que eſt fideſ. qua admittiſ.
Reſpondit donatuſ & dix ei. Ut derelinquaſ idola ſurda &
muta. & adoreſ dnm ihm xpm. Audienſ ſyranna. eadem
hora miſit filium ſuum. & attulit ei iunonem & iouem
in capſa. Et dum allata fuiſſet capſa. accepit ea in manu
ſua. & confregit idola. & filiuſ eiuſ miſit ea in igne. & igniſ
conbuſſit idola. & capſa que ex ligno facta fuerat. & in
ſup de uitta; Eadem die uenit hilarianuſ & donatuſ ad
beatum ſatyru epm. aretinae ciuitatiſ. & narrauer ei
omia. & quomodo idola manu ſua confregit. & in igne
miſit. & credulitate ſua uoce clara pclamabat. & quomo
do uilla ſua in poteſtate ei dedit. & omia idola ſua exter
minare confracta. Tunc beatuſ ſatyruſ epſ. gaudio repletuſ
ē in pſentia donati. & amplexum tenebat donatum. &
gaudio repletuſ plorabat dicenſ. Meruit iam decrepita
aetaſ paruitatiſ mee. ut non clauderent oculi mei aſpec
tui tuo. in conſpectu di patriſ. & dni nri ihu xpi filii eiuſ;
Et iuſſit adduci ad ſe ſyrannam. cui ita dix; Filia. crede
dnm ihm xpm. & illuminaberiſ; Que reſpondit; credo;
Et dix ad ea. Humiliare in cilicio & cinere. Et humiliata in
poſuit ei manum. & catecizauit ea corā hilariano & do
nato; Et cum depoſuiſſet in fonte. benedix aqua. baptizanſ
eā in nomine patriſ & filii. & ſpſ ſci. in remiſſione peccatorū;
Et eleuata de fonte. mittenſ manuſ baptizauit & filiū
eiuſ. & tangenſ eoſ de chriſma. & apoſti ſunt oculi ſyran
ne. Tunc coeperunt clamare & dicere. Uere dſ xpſ. que
uidi lumen luminii. qui tetigit oculoſ meoſ. & reuerſa
eſt in domum ſuam ſana. Eodem aut tempore aprina
nuſ ex praefecto urbiſ hoc audienſ. qđ dnſ por rationē
ſcorū oſtendit dixit. Quia filiuſ meuſ aſteriuſ ſpiritu
inmundo uexatur. prexit noctu ad aritium ciui
tatem. & eduxit filium ſuum ad beatū donatū. que
inuenit in domo epi ſatyri. & pſtratuſ ad pedeſ eorū.
expoſuit omnem fidem ſuā. Tunc beatuſ ſatyruſ epſ
& donatuſ & hilarianuſ orauer ad dnm. & arreptuſ
ē puer ab ſpiritu inmundo; Eadem hora coepit cla
mare puer. & exeo ſpirituſ inmunduſ. in nomine
di. & ihu filii eiuſ. Nolite mihi moleſti eſſe. ut

& eam de domo mea. O donate quare me coartas exare
cu tormentis. Et orante pro eo ad dnm eadem hora obdor
muit puer. & saluus factus est ex illa hora. Et ab eadem
die non dimisit donatu beatus satyrus eps sed fecit
eum omnibus diebus ordinem gradus aecclesię ac
cedere & consecrauit eum ad diaconem suum. Et
post multos annos tempore necessario fecit ut be
nedictionem susciperet presbyterii & habitabat
cum beato satyro epo. Post ipsos dies erat quidam
uir nomine eustasius correptor tusciae & exactor
fisci. Et dum ageret munia fiscalia superuenit bel
lum exagitabat puinciam. Uxor eius nomine
eufrosina dum uidisset hostem puenisse & com
mouere tulit pecuniam publicam & abscon
dit eam & tribulatione preuenta mortua est.
Ueniens aut uir eius iam tempore ciuili bello inue
nit uxorem suam eufrosinam mortuam & neque
pecuniam fisci. tristis coepit quaerere & non inue
nire compellebatur a principibus ut traderetur
ad supplicia cum filiis suis. Quo casu fugerunt de
custodia & uenerunt ad scm donatum prbm mi
sit se ad pedes eius & indicauit ei omnia quae ge
sta sunt. Tunc beatus donatus indicauit omnia
beato satyro epo. Eadem hora satyrus eps cum bea
to donato prbo aestuari coeperunt quid agerent
Dicit donatus prbr ad eustasium. Ostende mihi
sepulturam uxoris tuae. Et du uenisset ad locu eustasius
misit se donatus in faciem sua sup locu sepulchri e
iusdem orauit & uoce clara dix. Eufrosina p̄ spm
scm te adiuro ut dicas nobis quid fecisti aut ubi
posuisti pecuniam. pp quam uir tuus torquetur. Et
facta e uox de sepulchro dicens. In ingressu domus
meę ibi ea suffodi. Eadem hora accesser ad locum
ubi dixerat. & foderunt & inuener pecunia cum gau
dio & liberatus e a calumnia eustasius. & coeper
omnes gaudere in oratione & fiducia donati.
Beatus aut satyrus eps coepit dicere Beatus es quia p
te ostendit dns haec mirabilia alta. Et ab eadem au
die coepit omnis clerus diligere beatum dona
tum prbm. Post paucos aut dies factum est ut dor
mitionē acciperet in dno beatus satyrus eps. Con
silium factum ē ab omni clero uel populo ciuita
tis eius. & elegerunt donatum prbm. Quod ta
donatus pclamabat dicens non se esse dignum.
Electione aut facta ab omnibus pduxerunt bea
tum donatum prbm ad beatum iulianum epm
urbis romae. Quem uidens iulianus eps magno
gaudio repletus est. quia multa de eo audierat quę
dns p eum faciebat mirabilia. Et consecratus est do
natus prbr a iuliano epo urbis romę & reuoc
est cum gloria ad ciuitatem aretinam. Eodem tem
re erat quidam uir in eadem ciuitate adhuc gentil
& cum uenisset donatus eps cum gloria introeun
in aecclesiam. optulit sacrificium dō de ordinatio
sua faciens missam populo & completum sacrifi
purum participauit populus. Diaconus aut nom
antimus tradebat sanguinem dni ihu xpi po
Et dum traderet a paganis inpulsus cecidit. & com
minuit poculum scm cum sanguine dni. Tunc o
populus tristis factus est. Eps aut donatus lea
ad diaconum suum antimum. Non tristetur co
uum sed da mihi fragmenta calicis huius fabri
ca. Quae cum collecta fuissent ante uestimentu
sci donati prbi flectens genua sua cum lacrimis
Dne qui confractos erigis & dissolutos reparas, nomi
plebs tua xpiana ppt nomen scm tuum. sed co
noscant omnes quia ds caeli & terrae es. domin
tor omnis creaturae. Tunce donatus eps re
didit sicut calicem diacono. tus ille sim ...
una pars quae abscons est a diabolo ipsa in...
sco minime est. Gaudentes omnes xpiani
pagani clamare coeperunt quia xps sibi ...
est ds. Eode die baptizati sunt ppt mirabilia quae fe
p donatu ueniu suu epm numero septuaginta noue
tesser oms laudantes dnm. Post dies aū xxii octo ...
quadringentis augustalis de peccunia inuenta portione ...
qui hilarianum monachum ... dicens ...
magna fuisset in uob ... suisset pecunia publ...

Eodem tempore [illegible] beatum [illegible] iussit [illegible]
tri da[illegible] quadratianus augustalis [illegible]
[illegible] tertio fecit et praecepit eos sibi [illegible]
praesentari. qui cum adducti fuissent beatus do-
natus eps et hilarianus monachus. [illegible] quadra-
tianus alloquitur dicens; Dominus noster clementissi-
mus augustus iulianus. sua pia praeceptione be-
nigne terminatus constituit ut nullus audeat xpianum
se proprie dicere. qui dum populus seducitis. Ut
per doctrinam plebi pietatis eius sincera doctrinae
curiam inducatis. Nam artem magicam quam cog-
noscimus per uos populi intimatur. ipso pio iuliano
augusto nos supplici relatione intimauimus. Respon-
dit eps donatus et dixit. Nos confidenter confite-
te dno nostro ihu xpi sicut populi a deo sedulum
docuimus. quadratianus augustalis dixit. Per
clementiam domini nostri augusti iuliani quod si non
ex praecepto eius sacrificaueritis. igne uos concre-
mabo; donatus eps respondit. et quae sunt praecep-
ta domini tui. Quadratianus respondit; ut sacrifi-
cetis diis inmortalibus et uiuatis. respondit donatus
eps et dixit. sacrificent eis miseri qui non credunt
xpm dnm di filium quem uos non metuitis [illegible]-
Tunc iratus quadratianus iussit ut os eius cum lapi-
dibus tunderetur. quod cum diu caederetur in conspectu
hilariani monachi. donatus eps dixit. ego semper
acceptum. Quadratianus augustalis dixit. modo
mihi deferatur tripodes. et cum allata fuisset.
iussit adferri iouem aereum et dixit ei. sacri-
ficate deo ioui. Donatus eps respondit. sacrifi-
cet dominus tuus demoniis. nos autem dno ihu xpo
sacrificium semper offerimus. conturbatus quadra-
hilarianum
tianus iussit expoliari et extensum [illegible]
et flagellis caedi. qui cum diu caederetur [illegible] spm
reddidit. quadratianus confusus est. et iussit dona-
tum epm in custodia recipi. Eodem tempore
[illegible] ad eum multi xpiani [illegible]
tes [illegible] corporibus suis [illegible] et dum
haec agerentur uidens quadratianus quae mira-
bilia xps per eum ostenderet. misit eum in ca-
[illegible] in custodia. et cum illi capite truncari

praecepit sub die septimo kl augustas. quorum cor-
pora collecta sunt a xpianis et sepelierunt eos
extra ciuitatem arretinam in pace. Regnante
dno ihu xpo. cui est honor et gloria in saecula sae-
culorum. Amen. Expl passio donati epi aretine ciu.

D UN DI SY PRA Incip ystoria donati epi aretine ciu.

Desideranti tibi famulae di [illegible] uitam
beati donati epi. de greco in latinum transferre
sermonem. uidelicet ut merita ipsius quae legendo
cupis decurrere. melius intellegendo agnoscas. Cum
tibi aspectus naturale sit locutionis [illegible] pate-
facta totum subtilitatis [illegible] sensum. Nam et
mihi hanc rem infructuosam esse non arbitror sicut
uiri [illegible] quae non nisi grecis litteris continentur
[illegible] lectoribus oratio
[illegible] de [illegible]
[illegible] religionem [illegible]
[illegible] quod et libenter [illegible] et le-
gendo religiose possis imitari. Temporibus theodo-
sii principis. erat in prouincia [illegible] arretinis in ci-
uitate quae dicitur [illegible] eps. sub
ipsius territorio ciuitatis est possessio quae dici-
tur [illegible] in quo est transitus publicus. in ipso [illegible]
[illegible] tam noxius ita quis [illegible] bibere
[illegible] quod [illegible] homo di donatus.
[illegible] clericis dixit [illegible]
[illegible] signo crucis eamus ad locum fontis
[illegible] deprecemur ad dnm. et effugetur
[illegible] quod in aqua est. et quidam timore recesse-
runt. quidam uero secuti sunt eum. Cum ergo
peruenissent ad locum. statim tenebrato
nubibus caelo fulgora ac tonitrua terribiliter
[illegible] ita ut ab aqua fontis [illegible] quoque
animalia metu diffugerent. homo di donatus
uectus asinulo intrepidus processit ad locum
aquae. Unde exiens draco immanis [illegible]
impetu [illegible] caudaque pedes [illegible]
[illegible] asinuli reliquos [illegible] contra donatum erexit
[illegible] quem donatus facta oratione ad dnm
uno feriens uerbere flagelli [illegible] draconem.
Tunc [illegible] ut populus [illegible] et in [illegible]